

Suomen
urheilun
eettinen
keskus
SUEK ry

HÄIRINTÄ SUOMALAISESSA KILPAURHEILUSSA

Ratsastuksen osaraportti

Tämä osaraportti on tuotettu osana Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry:n Häirintä kilpaurheilussa -tutkimushanketta vuonna 2020. Suomen Ratsastajainliitto on osallistunut tutkimushankkeeseen, jonka vuoksi liitolle on koottu tämä lajikohtainen raportti kehittämistyön tueksi. Vastaavat lajikohtaiset raportit on koostettu tutkimuksen aineistosta kaikille yli 100 vastauksen lajeille. Lajiraportit eivät ole keskenään vertailukelpoisia, sillä vastaajien ikä- ja sukupuolijakaumat vaihtelivat lajeittain merkittävästi. Vertailtavuuteen vaikuttaa myös se, että kilpaurheilijan määritelmä ei ole lajien kesken yhdenmukainen.

Taustatietojen kuvaus

Ratsastuksen osalta vastauksia häirintäselvitykseen tuli yhteensä **300**. Kysely lähetettiin liiton antamien tietojen mukaan 4530 urheilijalle, **vastausprosentiksi muodostui 7**. Vastausprosentti oli matala. Muihin lajeihin verrattuna lajin vastausprosentti oli tässä tutkimuksessa keskitasoa. Sukupuolittain vastauksia tuli eniten naisilta (287). **Koska miesvastaajien määrä jäi hyvin vähäiseksi (10), käsitellään tässä osaraportissa pitkälti vain naisvastaajia koskevia tuloksia**. Kilpailutason osalta suurin osa vastaajista oli kansallisen (141) ja alueellisen/piirikunnallisen (124) tason urheilijoita. Vastaajien ikäjakauma painottui nuoriin, enemmistö vastaajista oli 16–21-vuotiaita. **Tarkemmat tilastot osaraportin tuloksista löytyvät liitteestä 1**.

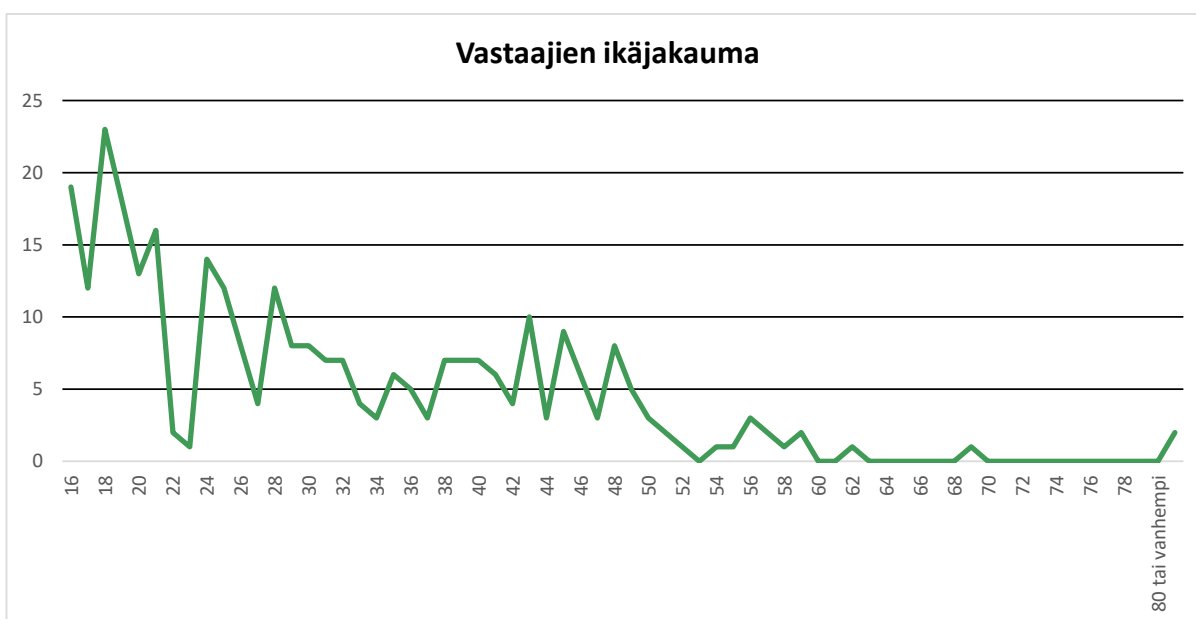
Kohdejoukko	Vastaukset	Vastaus %
4530	300	7

Sukupuolittain vastaukset jakautuivat seuraavasti:

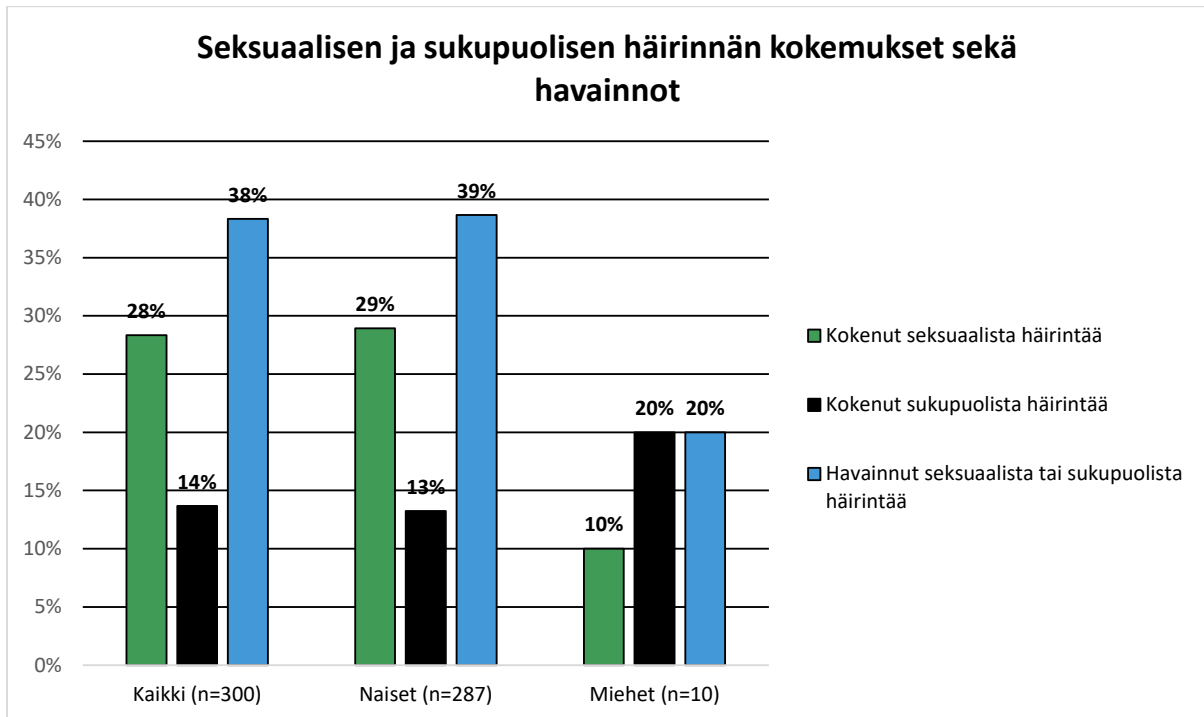
Nainen	287
Mies	10
Muu	2
En halua tai en osaa vastata	1

Kilpailutason mukaan vastaajat jakautuivat seuraavasti:

Kansallinen taso (esim. valtakunnalliset sarjat joukkuelajeissa, kansalliset kilpailut)	141
Alueellinen/piirikunnallinen taso (esim. aluemestaruuskilpailut, alueelliset sarjat joukkuelajeissa)	124
Nuorten maajoukkue taso	14
Aikuisten maajoukkue taso	8
Aikuisten kansainvälinen taso (Olympia-, Paralympia-, MM- tai EM-kisaedustus)	7
Nuorten kansainvälinen taso (Nuorten Olympia-, MM- tai EM-kisaedustus)	4
En halua tai en osaa vastata	2
En ole osallistunut kilpailutoimintaan viimeisen 5 vuoden aikana	0

Keskeiset tulokset

Ratsastuksen naisurheilijoista seksuaalista häirintää oli kokenut 29 prosenttia. Naisista 13 prosenttia oli kokenut sukupuolista häirintää. Seksuaalista ja sukupuolista häirintää oli havainnut naisvastaajista 39 prosenttia. **Lukemat ovat koko tutkimuksen aineistoon verrattuna hieman matalampia, lukuun ottamatta häirintään liittyviä havaintoja.** Koko tutkimuksen aineistossa naisvastaajista seksuaalista häirintää oli kokenut liki kolmannes (32 prosenttia) ja sukupuolista häirintää 23 prosenttia. Koko aineistossa häirintää oli havainnut 26 prosenttia naisista.

Seksuaalisen häirinnän muodoista eniten ratsastuksessa oli koettu yleisempää häiritsevää puhetta (74 vastausta) sekä sanallista seksuaalista häirintää (22 vastausta). Seksuaalista häirintää somessa, netissä tai puhelimessa oli kokenut 16 vastaajaa. Vakavampien muotojen osalta yksi henkilö ilmoitti, että hänet oli raiskattu tai yritetty raiskata. Vastaajista 3 kertoi kokeneensa fyysisistä seksuaalista häirintää.

Sukupuolisen häirinnän muodoista eniten oli koettu ominaisuuksien vähättelyä tai kyseenalaistamista sukupuolen perusteella (31 vastausta), sukupuolen tai sen ilmaisun halventamista (13 vastausta) sekä syrjintää tai sukupuolen perusteella heikompaan asemaan asettamista (11 vastausta).

Seksuaaliseen häirintään olivat syyllistyneet eniten toiset urheilijat (28 prosenttia kaikista syyllistyneistä), oma tai toisen urheilijan valmentaja (23 prosenttia), sekä yleisö, fanit tai someseuraajat (18 prosenttia). Lukemat olivat samassa järjestyksessä myös sukupuoliseen häirintään syyllistyneiden kohdalla.

Seksuaaliseen häirintään olivat syyllistyneet sekä miehet/pojat (51 prosenttia) että naiset/tytöt (43 prosenttia). Ero ei ollut sukupuolten välillä suuri myöskään sukupuoliseen häirintään syyllistyneiden kohdalla (miehet/pojat 43 prosenttia, naiset/tytöt 48 prosenttia).

Vastaajista 40 prosenttia kertoi, ettei osannut sanoa onko oma lajiliitto puuttunut urheilussa tapahtuvaan häirintään tai tehnyt töitä häirinnän ehkäisemiseksi urheilussa.

Tulosten syventäminen

Tuloksia tarkastellessa ja tulkitessa tulee huomioida monta seikkaa. Tässä tutkimuksessa mukana olleita lajeja ei voida suoraan vertailla, sillä vastaajat painottuivat eri lajeissa eri tavoin. Eroja syntyi etenkin sukupuolijakaumien kohdalla. Esimerkiksi niissä lajeissa, joissa häirinnän kokonaistaso nousi korkeaksi, saattoi vastaajissa olla selkeästi enemmän nuoria naisia kuin lajeissa, joissa häirinnän yleisyys jäi matalammaksi. **Lajien väliseen vertailtavuuteen vaikuttaa myös se, että lajit saivat itse määritellä ne henkilöt, jotka luetaan kilpaurheilijoiksi.** Tämä on voinut johtaa eri lajeissa erilaisiin tulkintoihin. Myöskään tämän vuoksi lajien suora vertailu ei ole mielekäästä.

Ratsastuksen vastaajiin painottui paljon nuoria naisia. Tämä on yksi selittäjä sille, minkä vuoksi häirintäkokeemukset ja -havainnot olivat lajissa kokonaisuudessaan varsin yleisiä. Nuoret naiset kokevat yleisesti paljon häirintää myös muualla yhteiskunnassa.

Vaikka tutkimuksessa tehdyn analyysin perusteella häirintä ei ole ratsastuksessa yleisempää kuin muissa lajeissa, oli vastaajien joukossa useita häirintäkokeuksia. Seksuaalisesti häiritsevää puhetta ja sanallista seksuaalista häirintää oli kokenut suuri osa naisvastaajista. Eniten häirintää oli koettu toisilta urheilijoilta, valmentajilta sekä yleisöltä, faneilta tai someseuraajilta. On mahdollista, että lajiin on saattanut pesiä esimerkiksi puhetapoja tai -tyylejä, jotka altistavat naisia häirinnälle. Myös häiritsevä katsomohuutelu on tulosten perusteella mahdollinen ilmiö.

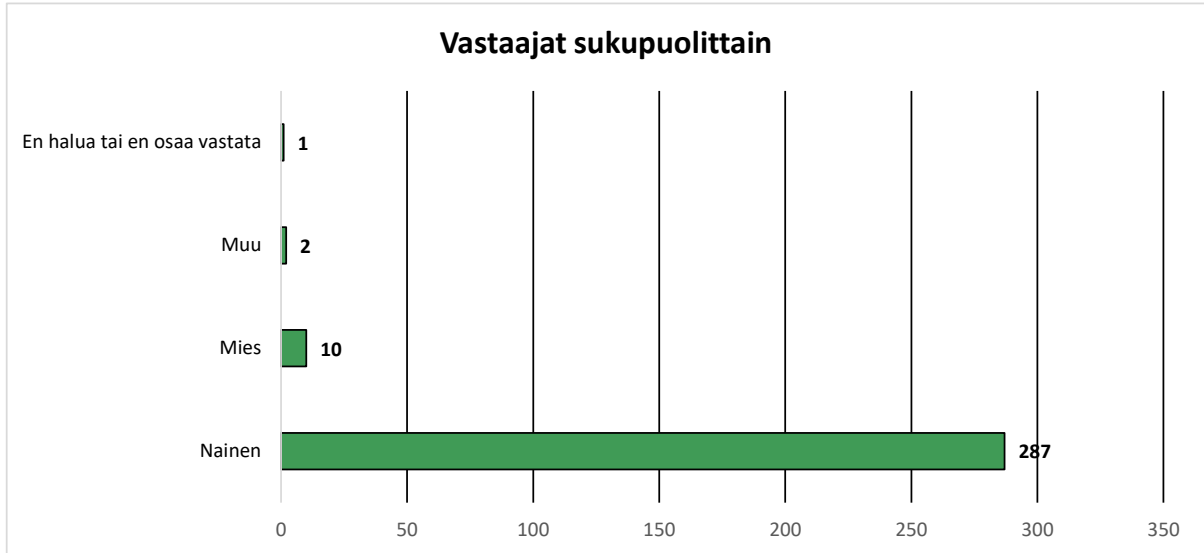
Urheilun ulkopuolisissa tutkimuksissa on käsitelty häirinnälle altistavia riskitekijöitä muun muassa työyhteisöissä. Näissä tutkimuksissa häirinnälle suotuisaa toimintaympäristöä ovat edistäneet esimerkiksi seksistinen ja epäasiallinen ilmapiiri, tietouden puute sekä yhteisössä vallitsevat hierarkiat ja stereotyyppit.

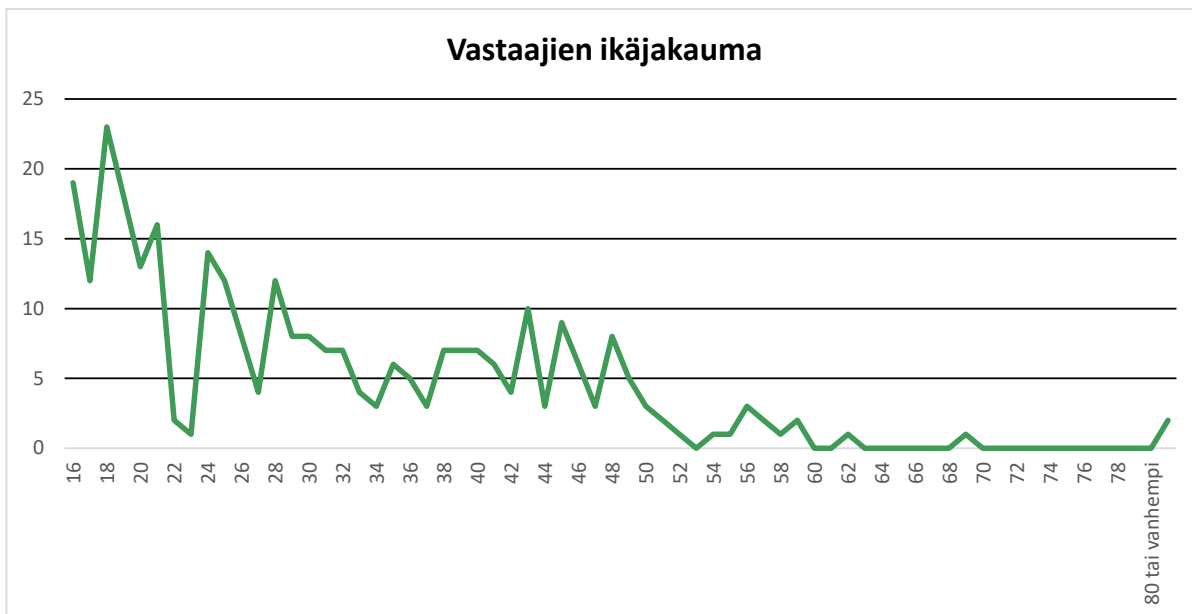
Tulosten yleistettävyys

Tulosten yleistettävyttä arvioidessa tulee huomioida, miten tutkimukseen vastanneet urheilijat edustavat koko lajin urheilijoita, eli lajin kokonaisjoukkoa. Tähän vaikuttaa muun muassa vastausprosentin suuruus sekä se, miten vastaajien sukupuoli- ja ikäjakauma edustaa kokonaisjoukkoa. Saatujen tietojen (liitto/SuomiSport-tietokanta) perusteella kokonaisjoukon sukupuolijakauma jakautui siten, että lajin urheilijoista 96 prosenttia oli naisia ja miehiä 4 prosenttia. Kyselyyn vastanneiden osalta vastaavat lukemat olivat 3 prosenttia (miehet) ja 97 prosenttia (naiset). Myös ikäjakauman osalta vastaajat edustivat varsin hyvin kokonaisjoukkoa. **Yhteenvedona voidaan todeta, että vaikka ikä- ja sukupuolijakaumat täsmäsivät vastaajien ja kokonaisjoukon osalta varsin hyvin, tulee matalan vastausprosentin vuoksi tuloksiin suhtautua suuntaa antavana.**

Liite 1 : Osaraportin tilastot tuloksista

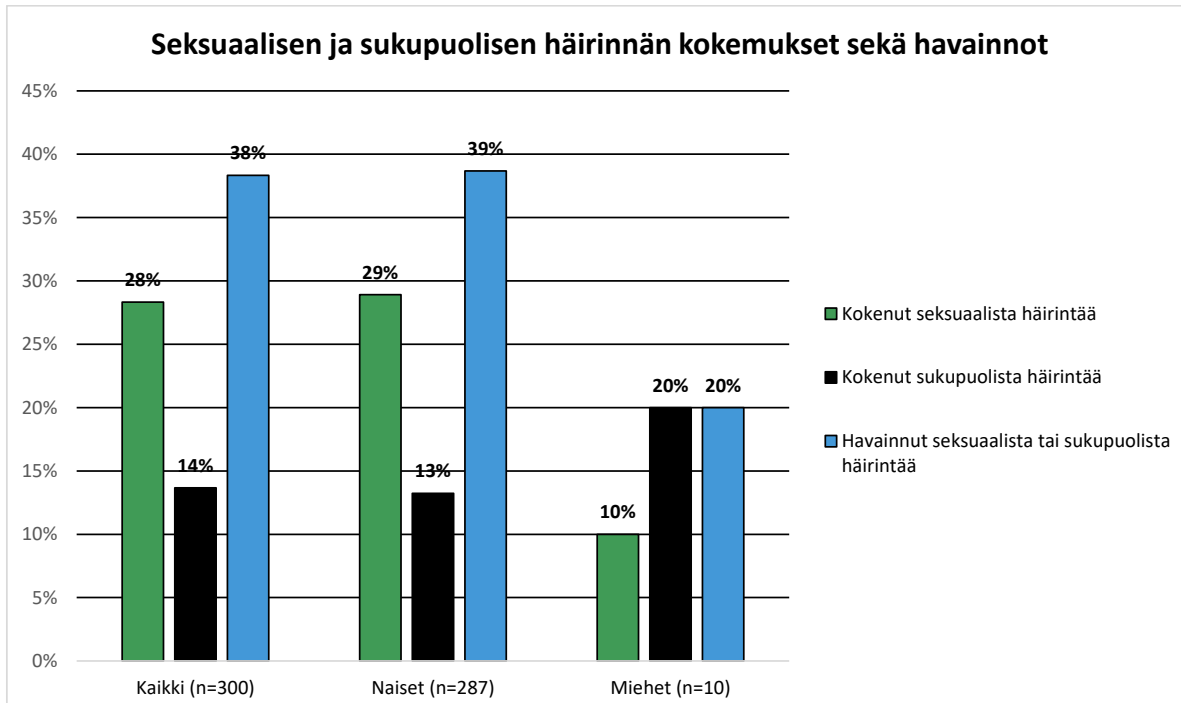
Taustatiedot

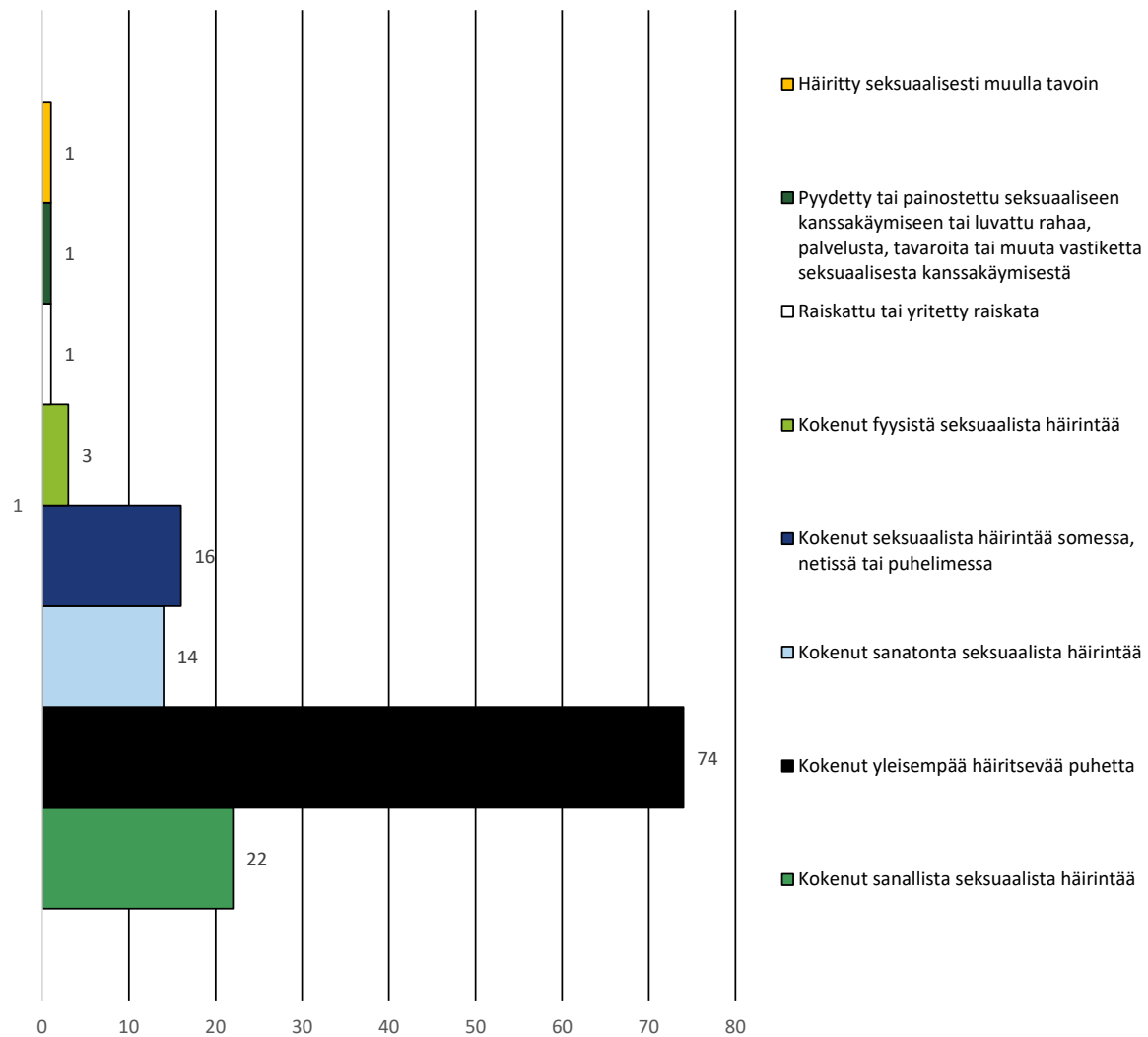

Tulokset

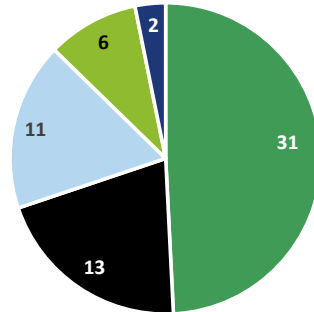
Kohdejoukko	Vastaukset	Vastaus %
4530	300	7

Viimeisen viiden vuoden aikana urheilutoiminnassa koetut seksuaalisen häirinnän muodot

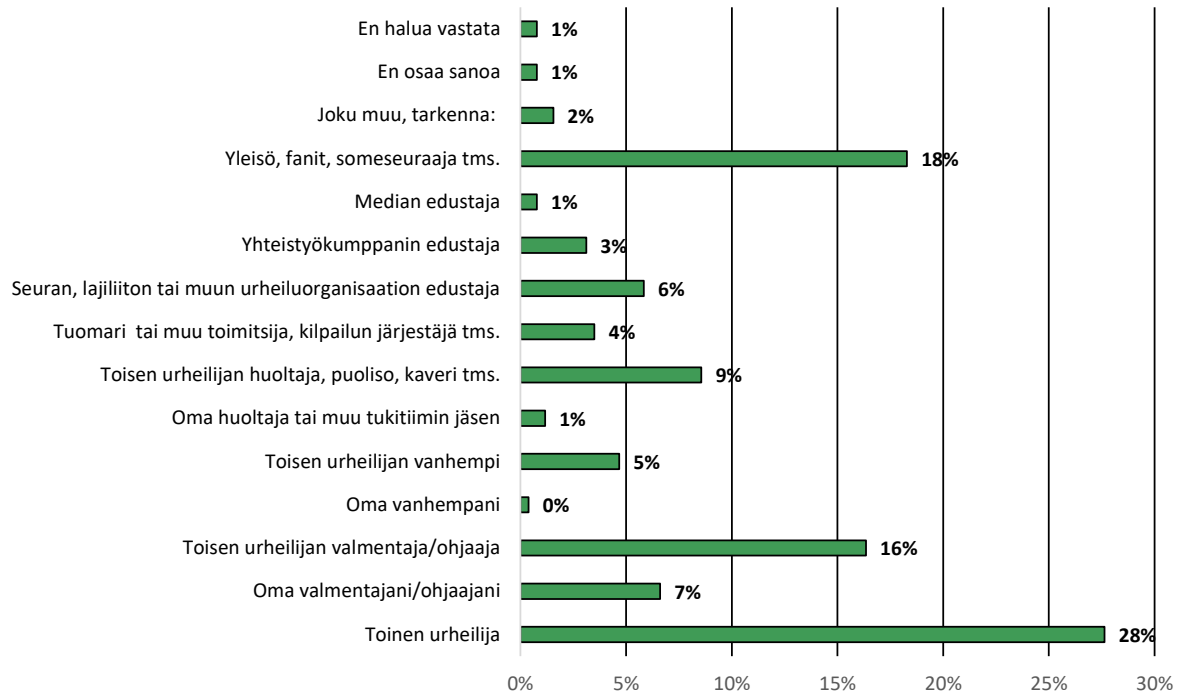

Viimeisen viiden vuoden aikana urheilutoiminnassa koetut sukupuolisen häirinnän muodot

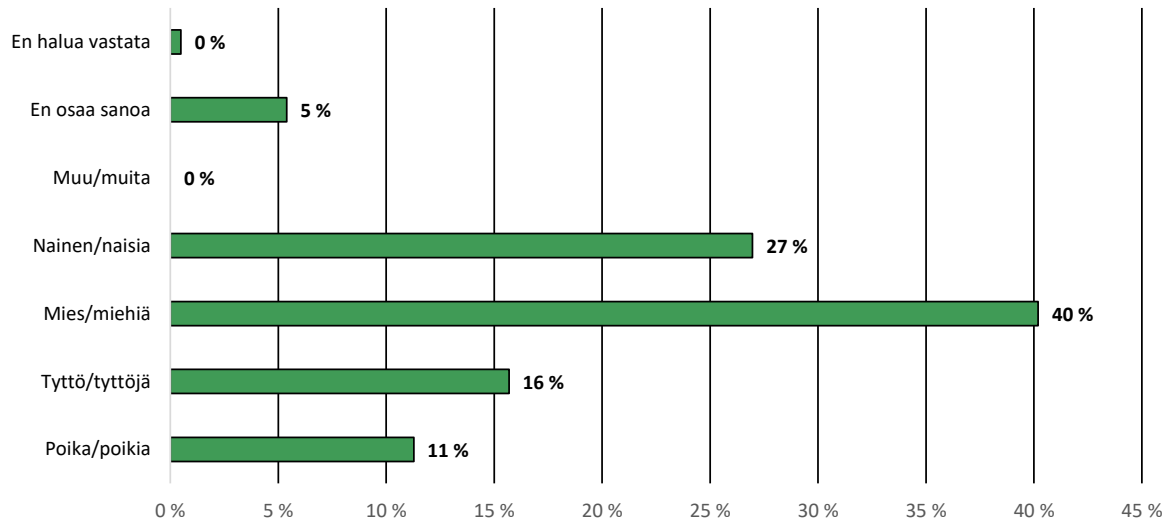

- Ominaisuuksia väheksytty tai kyseenalaistettu sukupuolen perusteella
- Sukupuolta tai tapaa ilmaista sitä halvennettu sanoin, elein tai teoin
- Syrjitty tai asetettu muita huonompaan asemaan sukupuolesi vuoksi
- Haukuttu tai kiusattu sukupuolen perusteella
- Häiritty jollain muulla tavoin sukupuolen perusteella

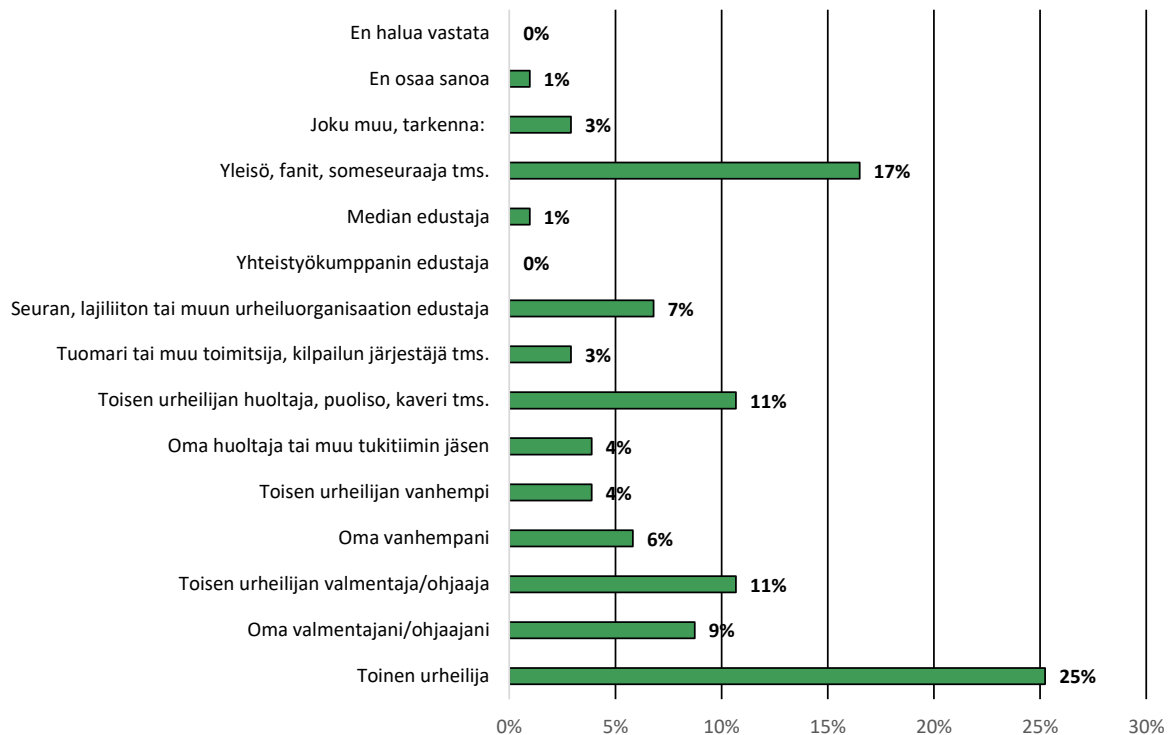
Seksuaaliseen häirintään syyllistyneet (%)

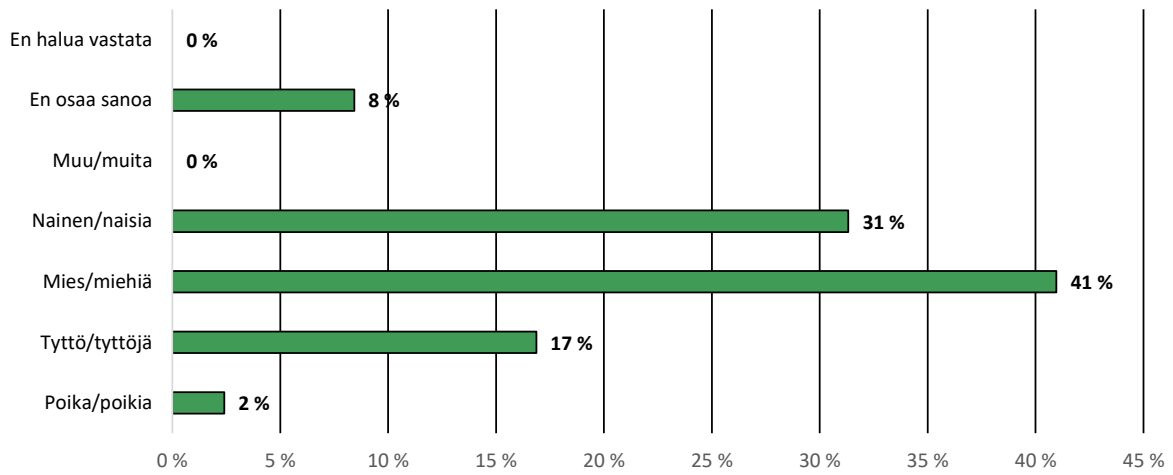
Seksuaaliseen häirintään syyllistyneiden sukupuoli (%)

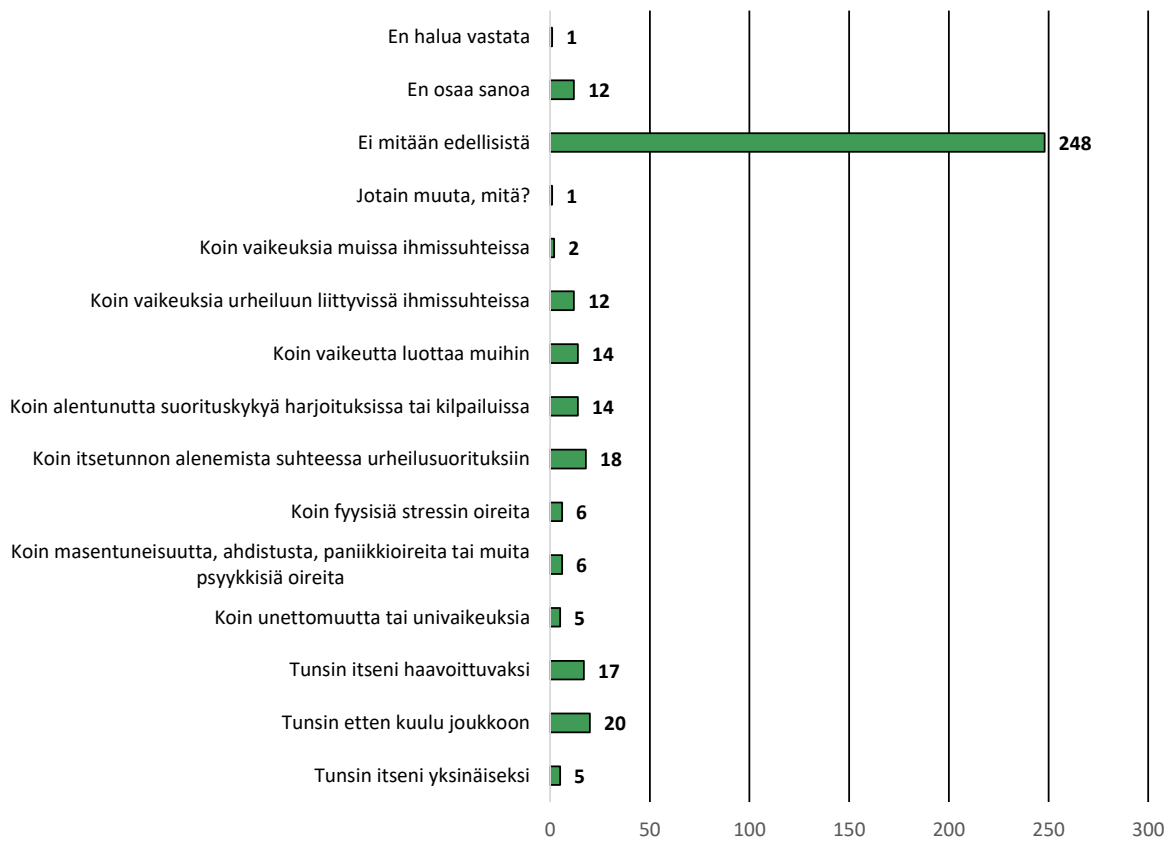
Sukupuoliseen häirintään syyllistyneet (%)

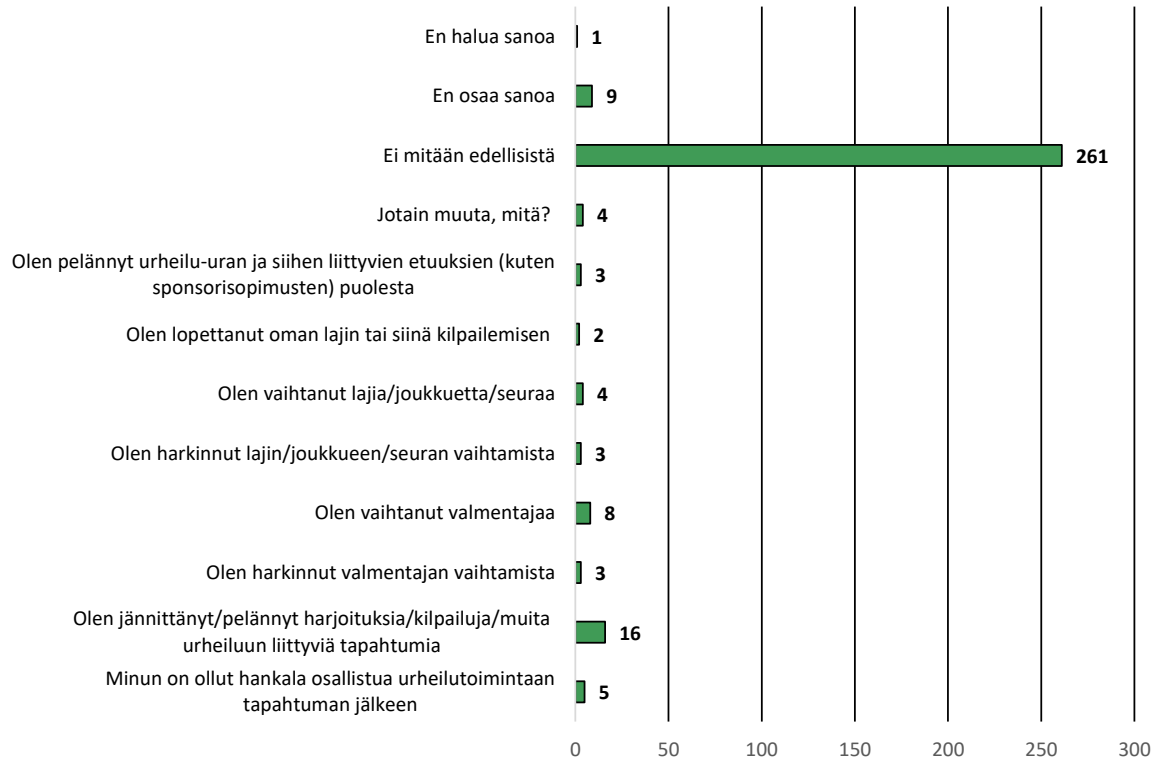
Sukupuoliseen häirintään syyllistyneiden sukupuoli (%)

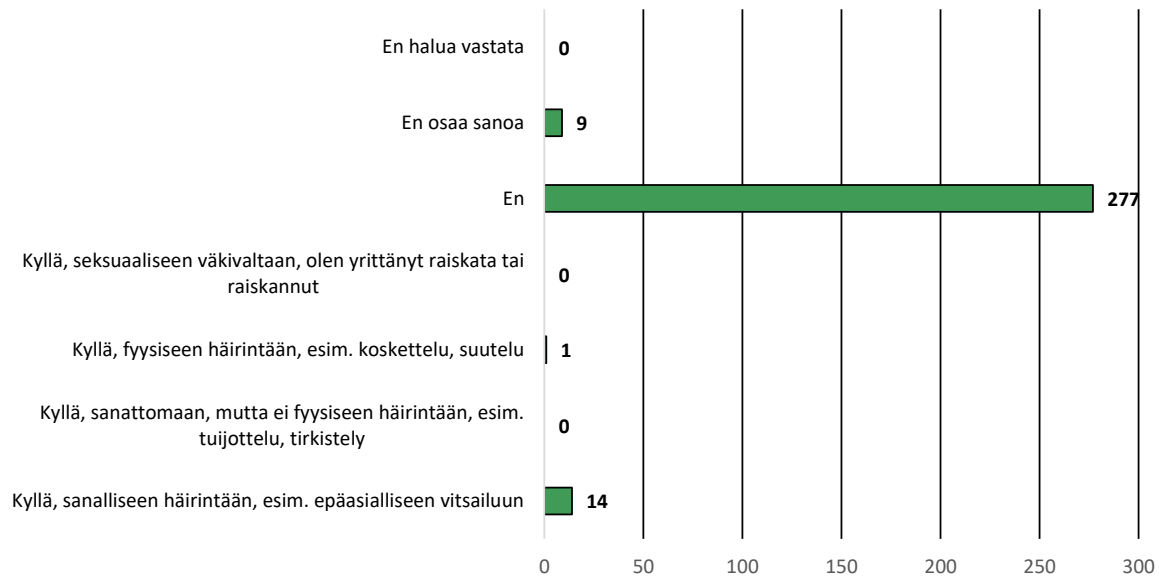
Kokemukset häirinnän psykologisista seurauksista

Kokemukset häirinnän seurauksista urheilutoimintaan liittyen

Oletko koskaan itse syylistynyt urheilutoiminnassa seksuaaliseen tai sukupuoleen perustuvaan häirintään?

Onko oma lajiliittosi puuttunut häirintään urheilussa/ tehnyt töitä häirinnän ehkäisemiseksi urheilussa? (%)

